

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1917 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl.

Maj:t i fråga om begränsning av landshövdingarnas boställsvåningar m. m.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 18) av herr C. G. Ekman och den andra inom andra kammaren (nr 53) av herr J. B. Eriksson i Grängesberg m. fl., vilka motioner för förberedande behandling remitterats till statsutskottet, har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning, huruvida icke, där behov av ökade lokalutrymmen för länsstyrelsen föreligger, sådana kunde erhållas genom begränsning av de i länsresidensen åt landshövdingarna upplåtna boställsvåningarna eller, där större lokalbehov föreligger, landshövdingarnas bostadsförmån kunde utgå i kontant hyresbelopp.

Till stöd för framställningen hänvisa motionärerna till en vid riksdagens år 1916 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1915 fogad reservation av följande lydelse:

»Vid besöken å länsresidensen i Härnösand, Uppsala och Kristianstad hava revisorerna icke kunnat undgå att, i samband med frågan om tillgång på arbetslokaler, uppmärksamma, hur de inom residensbyggnaderna befintliga lokalerna utnyttjas. Utöver det i föregående paragraf särskilt omnämnda ärendet rörande residensbyggnaden i Härnösand så förelågo även på övriga platser lokalfrågor i aktuellt skick på grund av klagomål över bristande lokalutrymmen för länsstyrelsernas olika verksamhetsgre-

nar. I Kristianstad hade av detta skäl för lantmäterikontoret måst förhyras lokaler i en privatvåning, vilken anordning ur eldfaresynpunkt finge anses mycket otillfredsställande. Frånsett att arbetet med länsstyrelsernas tidigare uppgifter ständigt ökas, tilldelas Konungens befallningshavande oupphörligen nya sådana, vilkas utförande kräver utvidgade lokaler. Åtskilliga länsstyrelser torde därför inom kort komma att framställa anspråk på ökade lokalutrymmen.

I detta sammanhang synes det revisionen böra komma i betraktande, huruvida icke en för såväl staten som vederbörande landshövdingar lämpligare anordning av de senares bostadsförhållanden än de nu existerande kunde åvägabringas. De lokaler, som nu upplåtas såsom bostadsvåningar åt landshövdingarne, omfatta i regel utrymmen, icke obetydligt överstigande vad vederbörande själva torde finna behövt eller önskvärt. Med den fördyring, sådana lokalers tillsyn och uppvärmning efter hand undergått, synas överflödigt stora bostadsutrymmen komma att framstå mera som en börda än som en förmån. En bekräftelse på befogenheten i en sådan uppfattning torde också ligga i den framställning om särskilt statsanslag för uppvärmning av bostadslokalerna, varmed landshövdingarne ingått till Kungl. Maj:t.

Under sådana förhållanden hava revisorerna funnit skäligt uttala önskvärdheten av, att i den mån behov av ökade arbetslokaler hos länsstyrelserna uppkomma, utredning måtte åvägabringas, huruvida icke erforderliga lokalutrymmen kunna beredas genom viss begränsning av de i länsresidensen upplåtna boställsvåningarne. Och där dylika lokalbehov i större omfattning föreligga, torde ävenledes kunna, särskilt vid ombyte av landshövdingar, ifrågasättas, huruvida icke bostadsförmånerna lämpligen kunde utgå i form av kontant hyresbelopp. Genom en sådan anordning skulle synbarligen i åtskilliga fall en för alla parter tillfredsställande lösning av eljes svårreglerade och kostsamma lokalfrågor kunna vinnas».

Utskottets
yttrande.

Utskottet har funnit den av motionärerna väckta frågan vara värd beaktande. Emellertid synas ifrågavarande förhållanden ställa sig betydligt olika på olika platser. I en del residensstäder äro landshövdingarnas boställsvåningar inrymda i gamla slott, i andra äro de inrymda i äldre icke slottsliknande byggnader och slutligen hava i några fall residensbyggnader blivit i senare tid uppförda. I åtskilliga fall äro landshövdingarnas bostäder belägna i samma byggnad som länsstyrelsens lokaler, i andra bor landshövdingen i särskild residensbyggnad utan direkt förbindelse med nämnda lokaler. Under sådana omständigheter torde ett likformigt ord-

nande av dessa förhållanden icke vara ändamålsenligt. Visserligen torde det kunna vara lämpligt att, särskilt där boställsvåningen är inrymd i samma byggnad som ämbetslokalerna, anordna delar av våningen till dylika lokaler. Skulle på sådana platser behov av nya ämbetslokaler yppa sig, torde ett dylikt förfaringssätt givetvis böra tagas under omprövning. Emellertid äro boställsvåningarna ofta av en sådan beskaffenhet, att en förändring till ämbetslokaler icke torde vara praktisk och ej heller äro våningarna alltid så belägna, att de med fördel kunna användas därtill.

I likhet med motionärerna är utskottet likaledes övertygat därom, att i många fall boställsvåningen utgör en börda för innehavaren snarare än en verklig förmån. Den är ofta tilltagen i en sådan storlek, att möblering och uppvärmning kräva avsevärda kostnader, vartill kommer att en betydlig tjänstepersonal bliver erforderlig. Under sådana förhållanden torde det för innehavaren av befattningen mången gång ställa sig ur ekonomisk synpunkt fördelaktigare att skaffa sig en enskild bostad och att i stället för den nuvarande bostadsförmånen erhålla skälig bostadsersättning. Å andra sidan synas åtskilliga omständigheter tala för att söka bibehålla de av staten åt landshövdingarna upplåtna bostäderna. Så kunna på en del platser historiska skäl tala därför, särskilt där landshövdingens bostad är belägen i någon gammal minnesrik byggnad. Men jämväl av andra orsaker kan det möjligen befinnas lämpligt att icke förändra de nuvarande förhållandena. Sålunda kan det ej anses fördelaktigt om landshövdingen tvingas att ofta söka sig ny bostad, vilket ju alltid kan inträffa, om han är bosatt i ett privathus. Ävenledes torde fall förefinnas då det skulle möta synnerliga svårigheter att i en residensstad kunna förhyra en för landshövdingen lämplig bostadsvåning. Vissa olägenheter torde ock kunna uppstå, därest landshövdingen av förhållandena hänvisades till att bo på ett större avstånd från länsstyrelsens ämbetslokaler.

Utskottet finner sålunda, att en allsidig utredning av hithörande spörsmål är av behovet påkallad, och får därför hemställa,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla det tacktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning,
huruvida och i vilken utsträckning den nu till lands-
hövdingarna utgående bostadsförmånen in natura skulle
kunna ersättas med kontant hyresersättning.

Stockholm den 20 april 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *O. M. Strömberg, S. H. Kvarnzelius, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist, A. C. Lindblad, J. L. Widell, K. A. Malmborg, N. O. Bruce, A. R. Rooth* och *C. G. Österberg* samt
från andra kammaren: herrar *A. Ekman, H. Andersson* i Skivarp, *K. V. Rydén* i Malmö, *C. Persson* i Stallerhult, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *G. Odqvist, A. Wiklund, J. Ström, A. Anderson* i Råstock, *K. O. Strid* och *E. F. Hellberg* i Lycksele.

Reservation

av herrar *A. Ekman, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, J. L. Widell, K. O. Malmborg* och *A. R. Rooth*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet — — — ämbetslokaler.

Utskottet är emellertid övertygat därom, att Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, då länsstyrelse är i behov av utvidgade lokaler, även kommer att taga hänsyn till möjligheten av att för sådant ändamål taga i anspråk landshövdingens bostad eller del därav. Utskottet anser därför skäl icke föreligga att hos Kungl. Maj:t begära en utredning i frågan utan får hemställa,

att ifrågavarande motioner icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.»
